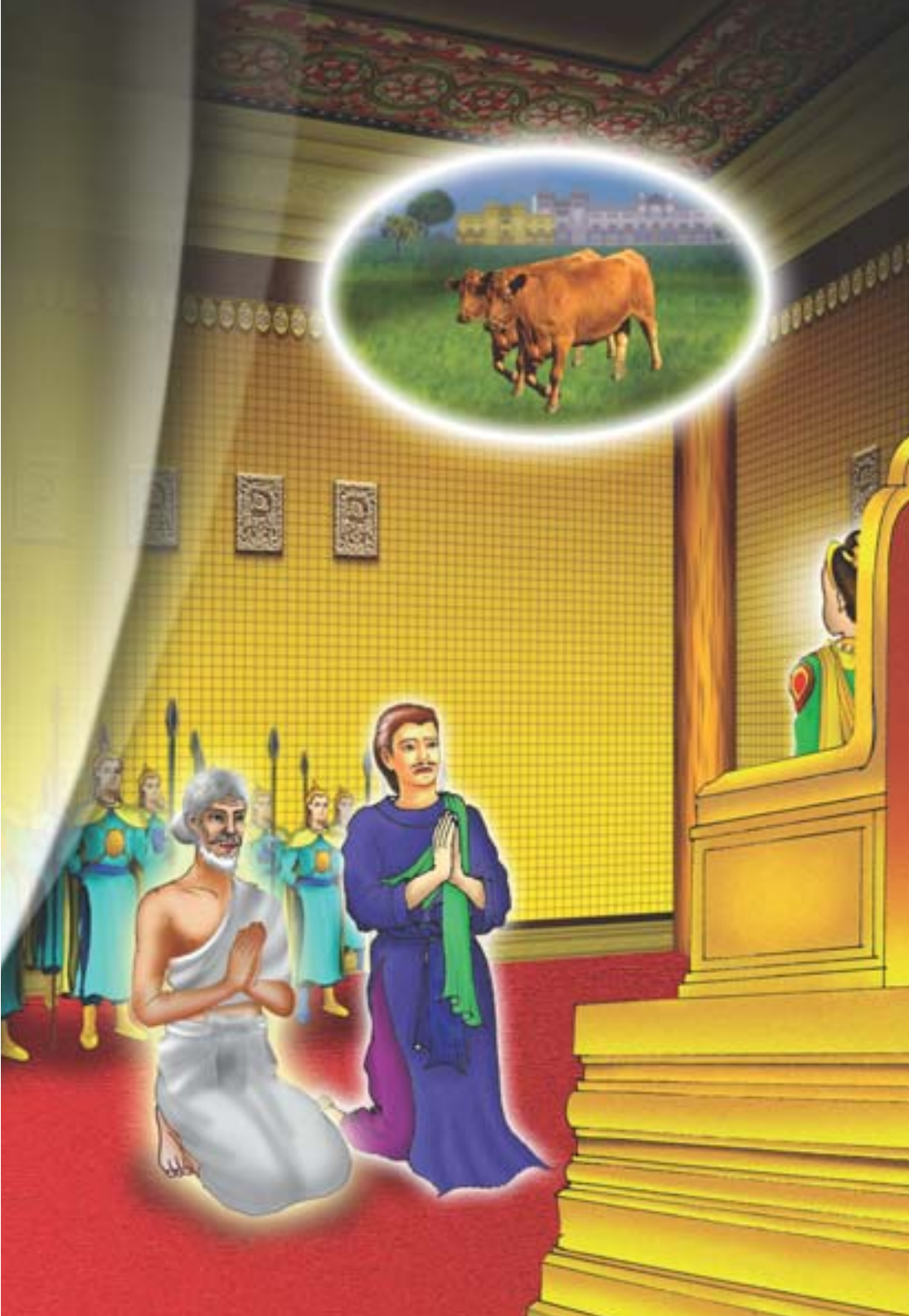

๑๒

แ ก้ ป้ ญ ห า ด ้วย ป้ ญ ญา อ้น ลี ก ชึ่ง (๓)

พระอริยสาวกทั้งหลาย ย่อมเห็นชั้นที่ ๕ คือรูป เวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต
ทั้งภายในหรือภายนอก ทั้งหยาบหรือละเอียด ทั้งเลวหรือประณีต
ทั้งที่อยู่ในที่ใกล้หรือที่ไกล ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็น
จริงว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่ใช่เรา นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา
เมื่อบุคคล รู้เห็นอย่างนี้แล้ว ความอวดดีก็ดี และความยึด
มั่นถือมั่นในกายนี้ตลอดจนในนิมิตภายนอกทั้งหลายย่อมหมดไป

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๖๕

การแสวงหาปัญญาความรู้แจ้งเห็นจริงในสรรพสิ่งทั้งหลาย เป็นสิ่งที่น่าแสวงหามากที่สุด เพราะจะทำให้เราเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิรู้ภูมิธรรม และบุญบารมีที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ซึ่งรูปกายของกำเนิดมนุษย์นี้เท่านั้น ที่จะทำให้เราสามารถแสวงหาความรู้แจ้งเห็นแจ้ง และแสวงบุญสร้างบารมีได้ดีที่สุด กายมนุษย์นี้แหละที่สามารถบำเพ็ญเพียร เจริญสมาธิภาวนาได้ดีกว่ากายอื่น เพราะการศึกษาค้นคว้าคำสอนอันลึกซึ้งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ไม่เหมาะกับสัตว์ที่ถือกำเนิดในอัตภาพอื่นหรือในภพภูมิอื่น ภพภูมิของมนุษย์ในโลกของเรานี้ สร้างบารมีได้ดีที่สุด เพราะโลกมนุษย์เป็นโลกแห่งการสร้างบารมี ไม่ใช่ที่เสวยบุญ ฉะนั้นเมื่อเราโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบคำสอนอันล้ำค่าในพระพุทธศาสนาแล้วก็ต้องรุดหน้าสร้างความดีให้เต็มที่ และหมั่นเจริญธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยกัน

มีพระพุทธศาสนภาษิตที่มากใน ราชสูตร ว่า

“พระอริยสาวกทั้งหลาย ย่อมเห็นชั้น ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต ทั้งภายในหรือภายนอก ทั้งหยาบหรือละเอียด ทั้งเลวหรือประณีต ทั้งที่อยู่ในที่ใกล้หรือที่ไกล ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่ใช่เรา นั่นไม่ใช่

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๖

ตัวตนของเรา เมื่อบุคคลรู้เห็นอย่างนี้แล้ว ความอวดดีถือดี และความยึดมั่นถือมั่นในกายนี้ ตลอดจนในนิมิตภายนอกทั้งหลายย่อมหมดไป”

การแสวงหาปัญญาความรู้ในโลกนี้มีมากมายหลายแขนง แต่ส่วนมากก็มักจะเป็นปัญญาความรู้เพื่อการยังชีพ เพื่อการแสวงหาทรัพย์ภายนอก ปัจจุบันนี้ยังไม่มีมหาวิทยาลัยไหนในโลก ที่จะให้ปัญญาความรู้แจ้งเพื่อความหลุดพ้นไปจากโลก หลุดพ้นไปจากภพทั้งสาม หรือเพื่อให้ได้อริยทรัพย์ภายใน เหมือนในพระพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อผู้มีบุญได้มาศึกษาความรู้ในพระพุทธศาสนาจนเกิดปัญญาบริสุทธิ์ ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย หรือได้บรรลุเป็นพระอริยบุคคลแล้ว ก็ารู้แจ้งเห็นแจ้งว่า ชันธ์ ๕ คือ ร่างกายของเรานี้ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ยังไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของเรา เป็นเพียงอัมพาพร่างกายที่เราอาศัยอยู่เพียงชั่วคราว เพื่อเอาไว้ใช้สร้างบารมี และทำพระนิพพานให้แจ้งเท่านั้น

ส่วนตัวตนที่แท้จริงของเรา คือ พุทธรัตนะภายใน มีตั้งแต่ระดับโคตรภูบุคคล พระโสดาบันบุคคล พระสกิทาคามีบุคคล พระอนาคามีบุคคล และพระอรหันตผล ซึ่งเป็นตัวตนที่แท้จริงของเรา และเป็นเป้าหมายที่เราจะต้องไปให้ถึง เพราะถ้าไปถึงได้ เราก็จะทำพระนิพพานให้แจ้งได้ เมื่อเรามีเป้าหมายอย่างนี้แล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๖๓

เราจะไม่สนใจเรื่องไร้สาระ หรือเรื่องปลีกย่อยที่จะทำให้เราเสียเวลา หรือห่างจากหนทางของพระนิพพาน แต่จะมุ่งแสวงหาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่รวมของปัญญาความรู้แจ้งเห็นแจ้งในสรรพสิ่งทั้งหลาย

การที่บุคคลเป็นผู้มีปัญญารู้แจ้งเห็นแจ้ง ใครๆ ก็อยากจะเข้าไปใกล้เพื่อขอความรู้ เพื่อได้ถามข้อสงสัย ดังเรื่องของพระโฬัสต์ว์ผู้มีปัญญาเป็นเลิศ ที่ใครๆ ก็ใคร่จะถามปัญหาโดยฝากให้นายคามณิจันทร์ไปถามพระองค์ ซึ่งจากความตอนที่แล้ว *นายคามณิจันทร์เดินทางจนเหน็ดเหนื่อยมาถึงจอมปลวกแห่งหนึ่ง พบงูตัวหนึ่งที่สามารถพูดจาภาษามนุษย์ได้ งูตัวนั้นได้ฝากคำถามไปยังพระราชโฬัสต์ว์ด้วย เพราะกิตติศัพท์อันชาญฉลาดปราดเปรื่องของพระโฬัสต์ว์ ไม่ใช่จะรู้จักกันเฉพาะในหมู่มนุษย์เท่านั้น แม้แต่ผู้ที่มีกายละเอียด หรือผู้ที่อยู่ในภพภูมิของสัตว์เดรัจฉานก็รู้จักกันไปทั่ว ดังนั้นจึงมีคำถามและเหตุการณ์ที่น่าสนใจตามมาอีกมากมาย

เมื่อนายคามณิจันทร์และโจทก์ทั้งสองคนพักจนหายเหนื่อยแล้ว ก็ออกเดินทางกันต่อไป โดยเดินลัดเลาะมาตามแนวรวป่า ในระหว่างทางนั้นพบกับเนื้อตัวหนึ่ง ที่เดินผ่านมาในหนทาง

*มก. คามณิจันทชาดก เล่ม ๕๔ หน้า ๕๗

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๘

เมื่อตัวนั้นเห็นเขาแล้ว จึงได้เดินเข้ามาสนทนาด้วย นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าทึ่ง กระแสแห่งความเมตตาของเขา และความเป็นผู้มีจิตใจที่ดีงาม ทำให้สัตว์ทั้งหลายไม่มีความหวาดระแวง หรือกลัวภัยต่อมนุษย์ และเมื่อตัวนั้นก็ได้ฝากคำถามให้ทูลถามพระราชาด้วยว่า “เหตุใดข้าพเจ้าจึงชอบและเลื่อมใญ่อยู่เฉพาะภายใต้ร่มไม้แห่งนี้เพียงที่เดียวเท่านั้น ไม่อยากไปหากินที่อื่นเลย ท่านช่วยถามพระราชาด้วย ถ้าพระองค์ตรัสว่าอย่างไร ขอท่านจงกลับมาบอกข้าพเจ้าด้วย” เขาก็รับคำและเดินทางต่อไป

พอเดินทางมาได้สักระยะหนึ่ง มีนกกระทาดัวหนึ่ง ซึ่งจับอยู่ที่จอมปลวกสูงใหญ่แห่งหนึ่ง และได้เฝ้าด้วยวาจาภาษามนุษย์กับนายคามณิจันทร์ว่า “ขอท่านจงกรุณาทูลถามพระราชาด้วยว่า เพราะเหตุไรข้าพเจ้าจึงต้องมาเฝ้าอยู่ที่ตรงนี้ ทำไมจึงไปจากจอมปลวกนี้ไม่ได้ ถ้าพระองค์ตรัสตอบว่าอย่างไร ขอท่านจงกลับมาบอกข้าพเจ้าด้วย” เขารับคำแล้วก็เดินทางต่อไป ซึ่งตอนนี้เดินทางมาได้กว่าครึ่งทางแล้ว เป้าหมายข้างหน้า คือพระราชสำนักในเมืองพาราณสี

จวบจนมาถึงต้นไม้ใหญ่แห่งหนึ่ง ที่ขึ้นสูงตระหง่านอยู่ริมทาง ซึ่งแต่ก่อนเคยมีคนมาบวงสรวงกันมาก รุกขเทวดาตนหนึ่งซึ่งมีวิมานสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้นั้น ได้ออกมาปรากฏกายต่อหน้าเขาแล้วกล่าวว่า “เมื่อท่านเข้าไปในเมืองพาราณสีแล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๕

ขอท่านจงกราบทูลถามพระเจ้าอยู่หัวด้วยว่า เหตุไรข้าพเจ้าจึง
ไม่ได้รับเครื่องสักการบูชาเหมือนดังแต่ก่อนเลย ถ้าพระองค์
ทรงรับสั่งว่าอย่างไร ขอท่านได้โปรดนำมาบอกแก่ข้าพเจ้าด้วย
จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง” เมื่อเขารับคำของรุกขเทวดา แล้วก็
ออกเดินทางต่อไป

จนเดินทางถึงสระน้ำแห่งหนึ่ง ภายใต้สระน้ำนั้นเป็นที่อยู่
ของพญานาค พญานาคทราบว่านายคามณิจันทร์จะไปเข้าเฝ้า
พระราชาในเมืองหลวง จึงได้ขึ้นมาปรากฏกายในร่างของมาณพ
หนุ่ม แล้วกล่าวกับเขาว่า “เราเป็นพญานาคอยู่ในสระน้ำแห่งนี้
เราใคร่ฝากคำถามไปถึงพระราชาแห่งเมืองพาราณสีว่า เพราะ
เหตุไรน้ำในสระของเราจึงไม่ค่อยใสเหมือนแต่ก่อน ขอท่านจง
จำคำของเราไปถามพระราชาด้วยถ้าพระองค์ตรัสตอบว่าอย่างไร
ท่านจงช่วยนำมาบอกแก่เรา” เมื่อรับคำของพญานาค แล้วก็
ออกเดินทางต่อไป

จวบจนลุ่มมาถึงอาณาบริเวณที่ใกล้เมือง ซึ่งเป็นที่อยู่ของ
พราหมณ์มาณพทั้งหลาย พราหมณ์หนุ่มก็ได้ฝากคำถาม ให้ช่วย
ไปกราบทูลถามพระเจ้าอยู่หัวด้วยว่า “เหตุไรพวกเราจึงเรียน
มนต์ได้ไม่ดีเหมือนแต่ก่อน ถ้าพระองค์ทรงรับสั่งว่าอย่างไร ขอ
ท่านจงนำความมาบอกแก่พวกเราด้วย เขาก็รับคำ แล้วก็เดินทาง
เข้าไปในเมืองกับโจทก์ทั้งสี่คน จนกระทั่งเดินทางมาถึงหน้า

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๑

พระราชาริงตรัสถามว่า “ไหนละโจทก์” นายคามณิจันท์ จึงกราบทูลว่า “คนนี้พระเจ้าข้า” พระราชาตรัสถามว่า “เจ้าว่า บุรุษผู้นี้เป็นผู้ลักโคของเจ้าไปอย่างนั้นจริงหรือ” “จริงพระเจ้าข้า” เจ้าของโคตอบ พระราชาริงตรัสถามนายคามณิจันท์ว่า “แล้ว ความจริงมันเป็นอย่างไรละ ท่านจงเล่ามาซิ” เขาได้เล่าเรื่องราว ทั้งหมดไปตามความเป็นจริง ตั้งแต่ที่ยืมโคไปแล้ว จนเอามาส่งคืน แต่ยังไม่ได้ออกเจ้าของเพราะเจ้าของโคกับภรรยา กำลังทานข้าว อยู่ และเจ้าของก็เห็นแล้วว่า โคเข้าบ้านไปแล้ว แต่ตอนที่โคหายไปนั้น หายไปตอนกลางคืน ซึ่งไม่รู้ว่ใครขโมยไป

พระราชาทรงดำริว่า “เราต้องคุกคามโจทก์ให้กลัวอาญา แผ่นดิน เพราะโจทก์ได้คุกคามจำเลยผู้ไม่ใช่ขโมยให้เป็นขโมย” พระองค์จึงทรงตัดสินพิพากษาว่า “ท่านนายคามณิจันท์ผู้เจริญ เพราะท่านคืนโคโดยไม่บอกเจ้าของมีความผิดฐานไม่บอกกล่าว ให้ท่านชดใช้ค่าโคเขาไป แต่เจ้าของโคก็มีความผิดฐานกล่าวเท็จ ประทับร่ำท่านให้เป็นคนผิด ทั้งๆ ที่ก็เห็นอยู่ว่าท่านนำเอาโคกลับ มาคืนแล้ว แต่แสร้งทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ฉะนั้นราชบุรุษจงควัก เอาลูกนัยน์ตาทั้งสองข้างของเจ้าของโคออก แล้วจงเอาทรัพย์มา ๑๒ ตำลึง มาชดใช้ค่าโคให้แก่เจ้าของโค”

เจ้าของโคได้ฟังคำพิพากษาเช่นนั้น ก็ก้มลงหมอบแทบเท้า ของนายคามณิจันท์ กล่าวว่า “ขอท่านจงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้า

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๒

ด้วยเถิด ขอจงกราบทูลอ้อนวอนต่อพระเจ้าอยู่หัวว่า อย่าได้
ควักลูกนัยน์ตาของข้าเลย ส่วนเรื่องโคหายนะข้าไม่เอาโทษแล้ว
และท่านไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด” นายคามณิจันท์
รู้สึกสงสารเจ้าของโค จึงกราบทูลขอประทานอภัยโทษให้เขา
ซึ่งพระราชาทรงมีเจตนาเพียงเพื่อที่จะสั่งสอนเจ้าของโคเท่านั้น
ไม่ได้คิดประทุษร้ายใคร จึงทรงอนุโลมตามคำขอร้องนั้น และ
อีกประการหนึ่งนายคามณิจันท์ก็ยังมีตำแหน่งของอำมาตย์ใน
ราชสำนักอยู่ เพราะพระองค์ยังไม่ได้ปลดเขาออกจากตำแหน่ง
จึงยังทรงรับฟังคำทัดทานของเขา ในฐานะผู้เป็นเจ้าหน้าที่ของ
แผ่นดิน

เมื่อเจ้าของโคออกจากห้องวินิจฉัยแล้ว ลำดับนั้นโจทก์
คนที่สองก็เข้ามากราบทูลว่า “บุรุษผู้นี้แหละ ที่ตบตีภรรยาของ
ข้าพระองค์จนแท้งลูก” พระโพธิสัตว์ก็รับฟังคำฟ้อง ส่วนพระองค์
จะพิจารณาตัดสินคดีนี้อย่างไร เราคงต้องมาติดตามตอนต่อไป
ให้ทุกท่านหมั่นเจริญสมาธิภาวนา เพื่อให้ใจเราบริสุทธิ์ผ่องใส
จะได้เกิดปัญญาความรอบรู้ที่จะเอาชนะปัญหาและอุปสรรค
ทั้งหลายในชีวิตได้

ถ้าเรานำผู้ที่มีปัญญาริสุทธิ์ และผู้ที่มีใจหยุดมารวมกัน
มาช่วยกันแก้ปัญหาก็จะยังมีพลังอย่างมหาศาล ซึ่งปัญหาใหญ่

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๓

ที่เราจะต้องรีบแก้ไข คือ เกี่ยวกับเรื่องทุกข์ของมนุษย์เป็นเรื่องหลัก การแก้ปัญหาที่ใหญ่ในระดับโลกระดับภพสามอย่างนี้ จะทำตามลำพังไม่ได้ ทุกๆ คนจะต้องช่วยกันทำ ต้องช่วยกันหยุดใจ เพราะถ้าไปนำคนใจไม่หยุดมารวมกันก็แก้ปัญหาไม่ตก ยิ่งถ้าไปเอาผู้ที่มีปัญหามารวมกันแก้ มันก็จะยิ่งแย่ไปกันใหญ่ รังแต่จะเพิ่มปัญหามากขึ้น เพราะฉะนั้นต้องนำคนที่ไม่มีปัญหามารวมกัน คือ นำคนที่ใจหยุดได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในมารวมกัน จึงจะแก้ไขต้นเหตุของปัญหาทั้งปวงได้ เพราะมีดวงตาเห็นธรรมแล้ว มีรู้มีญาณแล้ว ปัญหาที่ว่า เป็นเรื่องใหญ่ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็ก

แต่ตอนนี้ เราต้องขจัดปัญหาส่วนตัวก่อน ด้วยการฝึกใจให้หยุดให้นิ่ง จนกว่าเมื่อไรที่ใจเราหยุดนิ่งได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในแล้ว นั่นแหละจึงจะใช้ได้ เพราะฉะนั้นให้มันฝึกหยุดฝึกนิ่งกันให้ได้ทุกๆ วัน ทำใจให้ใสๆ ให้มีใจรักที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย รักที่จะแสวงหาความสุขที่แท้จริง รักที่จะแสวงหาปัญญาเครื่องพ้นทุกข์ เพื่อเราจะได้มีความสุข มีที่พึ่งที่ระลึกอันเกษมกัน

